ՍԵՊՀԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼՍԱՐԱՆ-ԸՆԹԵՐՑԱՏԱՆ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ «ՆՈՐ ՕՐ»Ի

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՒԻՒ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ՍՈՒ

Վարչութեան ՆՈՐ ՕՐ լրագրի

ԳԱՀԻՐԷ

Direction du journal

NOR-OR

Caire

Ձեռագիրները ետ չեն դարձուիր.

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Փ. ՄԻՒՆԻԿ

ՆՈՐ-ՕՐ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ

		ՂՐՇ. ՈՍԿ.
Գահիրէի համար	տարեկան	50
» »	վեցամսեայ	30
Շրջակայից »	տարեկան	60
» »	վեցամսեայ	35
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ		
Տարեկան	Ֆրանք	18
Վեցամսեայ	»	10
ՌՈՒՍԻԱՅ ԵՒ ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՄԱՐ		
Տարեկան	ռուբլի	7
Վեցամսեայ	»	4

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ ԿԱՆԽԻԿ Է

ԵՒ ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՈՎ

Թերթին վարչութեան վրայ է

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԴԵԿՏ. 27/9 ՅՈՒՆ. 1901 — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱՅ ՈՂՋ — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 61

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐԿԱՅ ՏԱՐՒՈՅՍ ՕԳՈՍՏՈՍԻ 11ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԿՆԻՔՆ ՈՒ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՏԻԱՐ ՍՄԲԱՏ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՉԸ ԿՐՈՂ «ՆՈՐ ՕՐ»Ի ԸՆԿԱԼԱԳԻՐՆԵՐՆ ԱՆՎԱՒԵՐ ԿԸ ՆԿԱՏՈՒԻՆ։

ՏԵՂԱՑԻ ՀԱՅԵՐԸ

ԻՆՉՈ՞Ւ ՉԻ ՄՏԱԾԵՆՔ

Բաւական զարգացեալ և գաղթականէ մը աւելի հայկական տոհմային զգացումներով տոգորուած տեղացի հայու մը, հարցուցի անցեալ օր թէ՝

— Ծնունդը կը մօտենայ կոր, տեղացի հայերը հայերէն չեն գիտեր, քահանայնին ալ արաբերէնը, եթէ խոստովանիլ ուզեն ինչպէս կընեն։

Այս հարցումս մեր ազնիւ բարեկամին այնքան զարմանք ազդեց որ խրախանցումով մը.

— Դուք ալ տեղացի հայերով կը զբաղիք եղեր, է ուրեմն ըսաւ ու չուզեց բաժնուիլ ինէ։

Բայց այդ համակրական շարժուձեը իմ փափաքս չի կրնար գոհացնելուն, նորէն կրկնելով՝

« Ես կը հետաքրքրուիմ գիտնալ թէ Ձեր խոստովանանքը ինչպէս կըլլայ » հարցուցի.

Ասոր վրայ ըսաւ, մեր բարեկամը թէ՝ երեկ գիշեր մեր տունը հաւաքուած էին, մի քանի տեղացի հայեր, ճիշտ մեր խօսակցութիւնն ալ ասոր վրայ կը դառնար կոր։ Որոշեցինք որ Այվազեան Առաջնորդին գալուստէնը առթիւ տեղացի հայերուն խոստովանանքի, հարսանեկան պսակի, նշանախօսութեան, և տուն օրհնենքի խնդիրները միանգամ ընդ միշտ կարգադրել տանք Սրբազանին։

Ալ տպաքանը բաւական էր. հասկցայ որ պարզապէս առնեք խորհուրդ ըրած են արաբագէտ քահանայ մը ունենալ Աբունա Կարապետին դրութեամբ։

Երբ այս մասին Ձեզ հետ համամիտ եմ ըսի՝

Մեր ազնիւ բարեկամը սկսաւ մէկիկ մէկիկ բացատրել թէ տեղացի հայերը Եգիպտոսի մէջ ինչպէս կը խոստովանէին առաջ և հիմակ ինչպէս կը խոստովանին, թէ ամուսինները ինչպէս կը պսակուին, նորածին մանուկ մը ինչպէս կը մկրտուի։

Ամենէն առաջ խոստովանանքէն սկսելով պատմեց թէ՝

Երբ Տ. Կարապետ աւագ քահանան ծանօթ Աբունա Կարապետ անուամբ ողջ էր ու քահանայութեան պաշտօնի վրայ, Ծնունդի և Զատկի վերջապէս տօնի օրերը Գահիրէի Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին տեղացի հայերով կը լեցուէր, որովհետև Աբունա Կարապետը լաւ արաբերէն գիտնալուն համար, ասոնց սիրտը և ոգին գիտցած էր. տեղացիներուն բժիշկը և ոգին եղած էր անիկայ։

Տ. Կարապետ երբ սկսաւ ծերանալ, ու ծերութեանը առթիւ հանգստեան թոշակ կապուեցաւ, այդ օրէն ի վեր կամաց կամաց տեղացի հայերը սկսան եկեղեցիէն պաղիլ. երբ Տ. Կարապետը վախճանեցաւ ոտքերնին բոլորովին կտրեցին։ Տեղացի հայերուն համար ոչ Տ. Մամբրէն և ոչ Տ. Եղնիկ քահանան՝ Աբունա Կարապետին տեղը չէին բռներ և ոչ ալ կրնան բռնել, քանի որ Տ. Մամբրէ քահանան տասը տարիէն աւելի է որ հոս է, արաբերէն բառ մը անգամ չի գիտեր, որպէս նաև Տ. Եղնիկը, թէպէտ հինգ տարի է հոս գալը։

Եթէ կան տեղացի հայեր, որոնք կրօնական պաշտամանց ծայրայեղ նախանձախնդիր, կերթան խոստովանիլ, տեսէ՛ք ինչպէս կըլլայ, ըսաւ մեր բարեկամը։

— Խոստովանողը արաբերէն լեզուաւ և երբեմն իշարով կը բացատրէ իր մեղքերը, և քահանան՝ «Հրաժարիմք ի սատանայէն» կըսէ » «Աստուած թողութիւն շնորհեսցէ » ով կը լմցնէ իր պաշտօնը։

Խոստովանողը խոստովանահայրին «նէհարէք սաիտա » մը և խոստովանահայրը խոստովանողին «ողջոյն» մը հնչեցնելով իրարմէ կը բաժնուին։

Ցետոյ անցնելով պսակի արարողութեան, ըսաւ մեր բարեկամը։ Տեղացի հայ մը երբ կը պսակուի տեղացի հայուհւոյ մը հետ՝ երկուքն ալ անգիտակ հայերէն լեզուի, տեսէ՛ք ինչ կը պատահի։

— Այն ատեն որ հարս ու փեսայ ճակատ առ ճակատ իրարու կը միանան պսակուելու, պսակող քահանային թարգման մը կը տրուի։

Պսակող քահանան թարգմանին միջոցաւ՝ փեսային կը հարցնէ թէ՝ « Տէր ես » և հարսին կը հարցնէ թէ « Հնազանդ ես » ։

Հարս ու փեսայ նմանապէս թարգմանի միջոցաւ կը պատասխանեն իրենց արտայայտութիւնը, պսակող քահանային։

Մի և նոյն անպատեհութիւնները ոչ նուազ կը պատահին նորածին մանուկներու մկրտութեան արարողութեան ժամանակ։

Ամբողջ խօսակցութեան միջոցին մեր բարեկամին շրթունքին վրայ, կարծես մեր Մուշեցի և Արաբկիրցի ոչ արաբագէտ քահանաները ամբաստանելու ձգտում մը կար։

Ինչ ըսել է որ քահանայ մը տարիներով միայն Եգիպտոսի մէջ, ու ժողովրդին ամէն խաւերուն հետ շփուելու դիւրութիւնն ունենալով մէկտեղ, անգիտակ միայն նոյն երկրին տիրող արաբերէն լեզուին։

« Առաջնորդարանի դուռը հսկող պէրպէրի դռնապանը ութը տարուան մէջ հայերէնը կը սորվի ալ, Տ. Մամբրէն ինչու տասը տարուան մէջ արաբերէնը չի կրնար սորվիլ » ։

Վերջը վերջը այս եղաւ դանգատը մեր ազնիւ բարեկամին։

Արդարև, իրաւունք կուտամ մեր բարեկամին, և իրաւունք տալու համար ալ կարծեմ՝ ոչ ոք պիտի մերժէ զիս. որովհետև պիտի կրնամ ապացուցանել թէ՝ քահանաները ինքզինքնին չպիտի կրնան արդարացնել՝ արաբերէն չսորված ըլլալնուն, մինչդեռ տեղացի հայերը՝ ինքզինքնին շատ լաւ պիտի կրնան արդարացնել իրենց մայրենի լեզուն հայերէնը չի գիտնալուն։

Տեսէք ինչու։

Երբ Մուհամմէտ Ալի գրաւեց Եգիպտոսը 1828ին, Փոքր-Ասիոյ գաւառներէն մեծաւ մասամբ Արաբկիրցի և Ակնցի, խիստ նուազ թուով վանեցի հայեր մէկիկմէկիկ նայելով բռնկան գաղթել այդ կոյս երկիրը, որուն նորածին ոսկիներու ձայնը շատ անոյշ հնչած պիտի ըլլար ատոնց ականջին։

Այն ատենները ալ Եգիպտոս իր ջերմ կլիմայովը, զարշելի կոկորդիլոսովը, անդուստ ջուրովը, վայրենի ֆէլլահովը, սիրուն համբաւ հանած չէր, ուստի իր առատաշնորհ ոսկիները կրցած էին ծածկել այդ թերութիւնը. մինչև այն օր ուր խրթիւ Իսմայիլ փաշայի աշխարհաշէն քաղաքակրթութիւնը՝ տնկեց ծառաստաններ, ու բոյսեր, կառուց պալատներ ու շէնքեր, բացաւ պողոտաներ ու ծառուղիներ, հատատեց Նեղոսի ջուրը գատող առագաններ, ռազման միջոցներ եւ, որոնք տուին երկրին զովութիւն, մեր խմած ջուրին՝ յստակութիւն ֆէլլահին՝ բնաշնութիւն։

Բայց և այնպէս Արաբկիրցի և Ակնցի հայերը, առանց Իսմայիլ փաշայի փառաւոր օրերուն սպասելու՝ երկրին ամենէն առժանելի և ամայի ժամանակին եկան հոս, և ընտանիքներ կազմեցին, որոնցմէ սերած են մեծ մասամբ արդի տեղացի հայերը։

Իրենց Պոլսեցի ազգակիցներու և գաւառացիներուն վրայ սա առաւելութիւնը ունին Ակնցի և Արաբկիրցի հայերը՝ որ ուր որ աւելի շահ մը կանչէ զիրենք հոն կը վազեն մէկ մէկ չորքաշ ու կարծրասիրտ սարրաֆներ դառնալով։

Ցուրտը, կրակը, ծարաւը ու սովը Արաբկիրցի և Ակնցի հայուն համար նշանակութիւն չունին, բաւական է որ գտած տեղը °/o 60 տոկոսով լիրայ կարենայ փոխ տալ։

Իսկ իրենց տոհմային բարքերը պահպանելու մէջ նախանձախնդիր են ասոր ըսելիք չկայ։

Եթէ Եգիպտոսի մէջ չեն կրցած պահպանել իրենց տոհմային բարքերը և մայրենի լեզուն, յանձանքը ինչպէս ըսի, իրենց՝ և կամ իրենց սերունդին չէ, որքան տեղւոյն միջավայրին, որ իրենց հարկաւոր տոհմային սնունդը տուած չէ։

Իրենք հայերէնը մէկտեղ բերեր են գաղթած ատեննին, բայց իրենց մահուընէ յետոյ զաւակներնուն մայրենի լեզուն սորվեցնող դպրոց մը և կամ ազգային կրթական ակումբ մը չըլլալէ վերջը ինչ օգուտ. վերջապէս պատահեր է կոյր ժամանակի մը ուր միջոցներ պակսեր են, բնական է թէ սերունդէ սերունդ երթալով խեղճե-

րը մոռցեր են հայերէնը, և երկրին տիրող լեզուն արաբերէնին յարեր են։

Ուրեմն տեղացի հայերը՝ հայերէն լեզուն չը գիտնալուն արդարացուցիչ փաստեր ունին ձեռքերնին. քահանաները ինչ ունին ուրինչ։

Պէտք կրնամ ըսել նոյն ինքն փոխ առնելով մեր բարեկամէն՝ Առաջնորդարանի դուռը հսկող սէրպէբի դռնապանը ութը տարւան մէջ հայերէնը կը սորվի ալ, Տ. Մամբրէն ինչո՞ւ տասը տարւան մէջ արաբերէնը չէ կրնար սորվիլ՝ քանի որ արաբերէնը երկրին տիրող լեզուն է, և ինքն ալ գիտէ որ եթէ իրաց վիճակը այսպէս շարունակուի, օր մը չէ օր մը տեղացի հայերը յակամայս պիտի կորսնցնեն իրենց ազգութիւնը։

Զի լեզուն սրբազգայնութեան նշանն է անգամ մը կորսուեցաւ ասհմանային ըղղացմներն ալ ուշ կամ կանուխ պիտի մարին։

Թերևս ինձ առարկուի թէ՝ ինչո՞ւ այսքան բանադրանել Մամբրէ մը, եղնիկ մը որ ամլին արաբերէն լեզուն, քանի որ մեր պաշտօնական վարչութիւնները իրենց անհոգութեամբ և օտարներ ձգտումներովը անտարբեր կը գտնուին այսպիսի կենսական խնդիրներուն։

Եթէ անոնք որ կը վարեն ազգին գործերը կը փափաքին փրկել տեղացի հայերը առհմային վտանգէն, թող կարգեն արաբագէտ քահանայ մը, ինչո՞ւ Տ. Մամբրէն մեղադրենք։

Ասոր կը պատասխանեմ սապէս։

Նախ որ Տ. Մամբրէ ոչ միայն իբր քահանայ, այլ նաև իբր Առաջնորդական տեղապահ երկար ժամանակ պաշտօն վարեց, ազգային իշխանութիւնը ներկայացուց նա.

Կրնար Ազգային վարչութեան ուշադրութիւնը յանձնարարել չէ չանելով արաբագէտ քահանայի մը պէտքը։

Կրնար ըսել «Եթէ տեղացի հայերը հայերէն չեն գիտեր, մենք հովիւքս, ինչո՞ւ երեսի վրայ թողունք զանոնք, և ինչո՞ւ չի մտածենք իրենց վրայ»։

Կը յուսանք թէ այդ կենսական խնդրոյն վրայ Նորընտիր Սրբազան Առաջնորդը անյապաղ պիտի մտածէ. որուն ընծայելիք օգուտներուն վրայ յառաջիկայ թուով պիտի խօսինք։

ՆՈՐԻՆ ՁԻՊԱ

Proh pudor!

Անգամ մը որ Լատիներէն այս ասացուածը յօդուածիս ճակատը կը փակցնեմ, անշուշտ պիտի ներուի ինծի ընդօրինակել հոս՝ Արշակ Զօպանեանի հեանեալ քանի մը տողերը որոնք «Անահիտ»ի վերջի թուին մէջ աչքիս կը զարնեն և վայրկեան մ'ալ գլուխս պտոյտ կը պատճառեն ինծի, ու միենոյն ատեն քիչ մըն ալ ամօթի կարմիրով կը ներկեն այտերս, գոյն մը որ երբեմն գլմբ կզգենում երբ, հոգիս պղրոցի շրջանաւարտ, Պոլսեթիոյ եկեղեցին երգչաց համար, թըրամէջի պծին երկայնքը՝ բռնիս, ներ փողոցներուն մէջ հետաքրքիր և վախցած ակնարկներ նետելու հարկին մէջ կը գտնէի ես զիս։

Կեդրոնականի նախկին աշակերտը որ վարպետ մըն է այժմ հայ գրականութեան մէջ, Գերմանի Զիպային վրայ իր ընտանեկան տեսութիւնը վերջացնելու և այդ աղջըկան արտայայտութեան վրայ գաղափար մը տալու համար ահա՛ք ինչ կըսէ։

Ներամտողներն ու մրիշ բացչեն տեսնէր բայց երէ ժանոր, վարինգ, սգեղ փուրի պարը, որ մերը պարզապէս զուգորդանի շարժումները, գալարումները, ամբողջ մարմինը նմանցնելու կը ձգտի . . .։

Ես՝ ասանկ վրան բաց տողեր մէկ մը «Անահիտ»ի մէջ կարդացած եմ, մէկ մըն ալ . . . Աստուածաշունչին (Տե՛ս Երգ-Երգոց, գլուխ Է.) (*)։

Հակառակ գիրագրաւէս վրան բաց գրողի համբաւին, երբ կը գայթակղիմ Զօպանեանի այս համարձակութեան հանդէպ, կերևակայեմ այն շփոթութիւնը որ այս scandaleր յառաջ պիտի բերէ միամիտներու աշխարհին մէջ ուր բարոյականը՝ ինձմէ տարբեր կերպով կը բացատրեն։

Ամեն բան կ'սպասէի Զօպանեանէն, բայց երբեք մտքէս չէի կրնար անցնել թէ օրին մէկը «Անահիտ»ի խմբագիրը պիտի կրնար բար հանել ինծի . . . վրան բաց գրականութեան ճատրակին մէջ։

«Բարոյակա՛ն, բարոյակա՛ն քու անունով ինչ ոճիրներ կը գործուին կոր» պիտի գոչէր իմաստունն Սողոմոն . . . եթէ ութ հարիւր կիներու փրկընկալումին անկեղծ բար մը ժամանակ ունենար . . . դըլուխը քերելու։

Զօպանեան՝ Զօպանեան մը ըլլալէն ի վեր ասանկ խոշոր gaffe մը բրած չունէր, gaffe մը որ, ինչպէս կըսեն, ամբողջ դոները կը գոցէ . . . Ամման Միլթօնի յառաջ գրականութեան վրայ պատահան մը բանալու համար։

Զարմանալին, անբացատրելին ուր է գիտէ՞ք։ Մինչև հիմայ եթէ ոչ դո՛ւք, գոնէ ես կը կարծէի թէ Զօպանեան, իբրև վիպասան բանաստեղծ և իբրև գրականութեան հմայքին au-delàն փնտռող մէկը, գաղափարը իսկ չունէր այն տեսակ մը շարժումներուն վրայ որոց յիշատակը՝ Զիպայի արտայայտութեան կարճմտած իր ուղեղին մէջ։

Ասանկ բաներ ալ գիտես եղեր, հա՞, սիրելիս իմ Զօպանեան. Oh ! shocking ! very shocking !

Չեմ գիտեր ինչու ես միշտ Զօպանեանը կը նմանցնէի այն հին ժամանակուան մուհիջ բուեիոր հարսներուն որոնք՝ շիրեկը ըլլալնին կը գոցեն գիշերը բէյնուարնին բանալու համար։

Ես յետոյ չէի սպասեր որ Շնորհալիով, Խորէնով, Թօփճեանով, Անանեօլ Ֆրանսով, ատոջերով, Լուսինով, միսթիքական ներթերով, Պէյլեանով, Չերազով, բարձր, վսեմ, անհասանելի բաներով զբաղող մէկը, իջնար, ցածնար մինչև Զիպայի փորը, որ եթէ բերան ունենար, ապահովապէս պիտի ըսէր Զօպանեանին՝

— Զի՛ս այս բարակ շղարշին տակէն ինչո՞ւ կը դիտես, ո՛վ դու անմիտ պատանի, գուցէն կրնամ աղէկ ըլլալ, բայց նեռաքե՛ չ՛նուռնայի եմ։

Փորախաղէն ետքը, ըստ ախաղը, չէի ըսած թէ Զիպա սովորական աղջիկ մը չէ։

«Ինծի կայր բոյրը, գոնէ հուշի պէս աչքիս ունենայ», կըսէ ամենակական ատոմը. ատոր պէս, Զօպանեան՝ անբարոյական կը գտնէ այդ աղջկան պորտ ներսը եւ իսպառ անարժէ, անբարոյական բան մը կընէ, վերջիշեալ տողերը գրելով «Անահիտ»ի շահանամայր էջերուն մէջ։

Մարդ կը շուարի և չգիտեր թէ ո՞ւր կոխի բարոյակա՛նը և ո՞ւր կը վերջանայ ան։

Եթէ անկողմնակալ պզուով քննել ուզենք Զիպա—Զօպանեան այս միջադէպը և անբարոյականութեան տեսակէտով դիտել ուզենք թէ երկուքէն ո՞րն է աւելի մեղապարտ բնականաբար Զօպանեանն է որ record պիտի վառէի որովհետև Զիպա իր արտայայտութեամբ շատ շատ խել մը ֆրանսացիներ կրնայ գլխէ հանել, իսկ «Անահիտ»ի այդ յօդուածը երկու սեռին ալ պատկանող հայ պարկեշտ երիտասարդութիւն մը։

Ordurier գրականութեան մը հիմնաքը, La bruyère փողոցի 17 թիւ ստնանկին մէջ գրուելու չէր։

Sainte-Nitouche ի գիրը այնքան կը վայլէր հոս իրեն. ինչո՞ւ փոխել այդ ընթացքը, և սանձարձակ ներտոել գրական այն ճիւղին մէջ որ իրը չէ և չէ եղած։

Բարոյախօսի հովեր առնել և բարոյականի դէմ շարժիլ՝ ասիկայ կը կարծէի է թէ truc մըն է՝ յատուկ վաշխառուներու այն դասակարգին որ տատան շուկայ չի գացած եկեղեցի կը հանդիպին, ջերմօրէն, երկիւղածութեամբ կը համբուրեն պատկին մարմարները, հարիւր անգամ խաչ կը հանեն Աստուածածնի պատկերին առջև, թերթին վեր սաւած խեղճուկ խեղճուկ կադօներն և ոսկի մատներուն վրայ բոլորելով կամնցուկ մը, զօրաւոր ձեռքերով ի՞ս կը լեցնեն կախուած խանդակին մէջ, ու քանի մը անգամ ծունկ չոքելէ վերջը, ծխածրեկն ծուռ, դուրս կելլեն տաճարի գանէն։

Ժամ մը ետքը սակայն, խանութին մէջ 0/0 էն 60 տոկոսով դրամ փոխ կուտան ընտանիքի տէր և նեղը մնացած խեղճ, պատուաւոր մարդոց։

Աս չէ՞ անոնց բարոյականը։

Ուրիշ օրինակ մը։

Ես կը յիշեմ գաստառ—հրապարակագիր մը որ ասկէ քանի մը տարի առաջ Պոլսոյ հայ օրաթերթի մը մէջ, աղջկանց դաստիարակութեան վրայ երկայն երկայն յօդուածներ կը հրատարակէր որոնց ամեն մէկ տողին մէջ, պարկեշտութիւն, բարոյական, պատիւ, ինքնամաքրութիւն, համեստութիւն և ասոնց պէս բառեր կը վխտային շարունակ։

Բայց այս վարդապետութիւնները փոխած միջոցին, ինքը, անդին՝ աղջկան մը բարոյականին հետ կը խաղայ եղեր ինչպէս պզտիկ տղաքը կը խաղան մեքենական, սիրուն, մեծամեծ խաղալիքներու հետ, առջի մէկ երկու օրերը զգուշութեամբ և գուրգուրանքով կը պահպանեն այդ խաղալիքները. բայց շաբաթ մը ետքը անպատճառ պէպէքին փորը ճեղքած, գլուխը անջատած, կառքին անիւը կոտրած, ձիուն պոչը փրցուցած, ինքնիրենը բոլոր փոքրիկ վայրաշարժին կամշուն պայթեցուցած, վերջապէս ամեն բան կոտրած, թափած, ջախջախած, մէկ կողմ դրած են։

Անոնց պէս մեր տիրացու—հրապարակագիրը, օր մը, կամ աւելի հաւանական է գիշեր մը, իր կենդանի խաղալիքին զսպանակը աւրած, աւրշուկած էր։

Ո՞ր մնայ ուրեմն բարոյականը։

Այս վարժապետին պէս, ծանօթ վաճառական մըն ալ բարոյականը զարմանալի կերպով կը բացատրէր որուն պատմութիւնը յաջորդ յօդուածով։

Յ. ԱՂՓԻԱՐ

(*) ԾԱՆՕԹ. — Պարագային յարմար ու բիչ աստուածաշունչ մը չեմ կրնար յանձնարարել բայց եթէ . . . պորտնը։

Յ. Ա.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պոլսոյ մէջ ժանտախտի հիւանդութիւն ծագած և մահ մը պատահած է. կառավարութիւնը առոր վրայ հրամայած է որ պէտք եղած միջոցները շուտով ձեռք առնուին, համաճարակին առաջքն առնելու համար։

— Ն. Գերապատուութիւն, Այվազեան եպիսկոպոս երեկ Աղեքսանդրիայ իջաւ Նուպար փաշայի մահուանն բաժնին հանդէսին նախագահելու համար։

ՄԽԻԹԱՐԻՆ ՏՊԱՐԱՆԷՆ

ԼՈՅՍ ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԷ ՅԱՌԱՋԻԿԱՅ ՇԱԲԱԹՈՒ ՄԷՋ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

ՑՕՂՆԵՑ

ԹՈՐԳՈՄ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգային վարչութիւն, կառավարական հայ ազգի պաշտօնատարներ, ազգային կրթական և բարեգործական հաստատութիւններ, հայ վաճառատուններ, փաստաբաններ, բժիշկներ, դեղագործներ, ատամնաբոյժեր ևայլն ևայլն։

ԾԱՆՕԹ. Անոնք որ իրենց համար մասնաւոր ազդարարութիւն մը կը փափաքին այս վիճակացոյցին մէջ՝ կրնան դիմել «Մխիթարեան» տպարան և կամ «Նոր-Օր»ի խմբագրատունը մինչև յառաջիկայ չորեքշաբթի ցուցակը 16 ուրկէ վերջ վիճակացոյցը մամուլի ներքև դրուած պիտի ըլլայ։

ՄԵԼԻՔԵԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ

Կը ցաւինք ըսելու թէ Մելիքեան ժառանգութեան խնդիրը երկարով ալ կերպարանք կ'առնէ։

Հանգուցեալ Սարգիս Մելիքեանի ամուսին այրի Տիկին Լուսիա Մելիքեան՝ տեղական դատարանի կողմէն դատապարտուած է երեք հազար գահեկան վճարել դատական ծախքերով մէկտեղ՝ առ Տ. Նաւարեթ Սպաղարեան, որ հանգուցելոյն հաշուական և ընկերական ատեններին քննած էր յիշեալ Տիկնոջ հրամանով՝ և անվճար մնացած էր ցարդ։

Ասկէ երկու ամիս առաջ Տիկին Լուսիա Մելիքեան՝ Առաջնորդարանէն պահանջած էր որ իր որբ զաւակին խնամակալ կարգեն զինքը։

Առաջնորդարանը առաջ տրամադրութիւն ցոյց տուած էր Տիկինը խնամակալ կարգելու՝ որու մասին Տ. Փափազեան՝ այն ատեն Մելիքեան ժառանգութեան փոխանորդ, ամէն ջանք և գործունէութիւն ի գործ դրած էր։ Ընդ հակառակը այժմ Առաջնորդարանը բացարձակապէս մերժած է, կը լսենք, խնամակալ կարգել Տիկինը, նկատելով որ վերջերս ինչ ինչ պարագաներու տակ ապացուցուած է որ Տիկին Մելիքեան ոչ թէ որբի մը՝ այլ իր անձնական գործերը վարելու անգամ անկարող է։

Առաջնորդարանը կը յենու այս մասին խնամակալութեան օրէնքի 47 երրորդ յօդուածի վրայ որ կը տրամադրէ հետևեալը։

«Երբ հայրը մեռնի, որբին խնամակալ կարգուելու առաջնութիւն կը ընտանեաց մեռնողին կինը՝ այն պայմանաւ որ կրկին ամուսնացած չըլլայ և վարելու կարող ըլլայ իրեն պաշտօնը»։

* * *

Ն. Բ. Խմբին տարեդարձին առթիւ կազմակերպուած գրական մրցումին մասնակցելու համար «Բիւսան» հեռանալ, սատանաբը դրկած է յանձնախումբին. զոր սաորև կը հրատարակենք, հեղինակին խնդրանօք։

ՁՕՆ

ԱՌ

Ն. Բ. ԱՊՊԱՍ ՓԱՇԱ Բ.

ԽՏԻՎ ԵԳԻՊՏՈՍԻ

ԻՐ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

9րդ

ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

Ժամանակէ ավիրանին մէջ՝ մերթ խաղաղ ու մերթ խռով,
Ցից յաղթալանջ բուրգերուն, — փշրող զարկ կոհակներ, —
Կապուտագեղ երկինքին Աստղ օմաւն յորդ ցոլքերով,
Ո՛վ հիմա քեզ գիտելու իր աչքերը վեր չ'առներ.

Հավիտն ողջոյն Նեղոսի,
Տե՛ս, քեզի հետ կը խօսի,
Սիրայղ վճիտ ալ, աղբիւր—
Արտեր պէ՛ս պէ՛ս ու բիւ՛ր բիւ՛ր
Ցօնք ակնաող այս բերկրուն
Գոտին, ծնդին ձայներուն,
Հետ Սփինքսի փառքի տան
Կամարներուն՝ զանգ կուտան:

Լըսէ՛ անոնք, լըսէ՛ խօ կատարեգ ինծ ապերկիր.
Մօտէն քէշի ուժգնաքախ սիրաս բանալու անկարող,
Քնարիս բե՛կ բե՛կ թելերուն կ'ապաւինիմ վշտակիր,
Ու կը հնչեմ, հնչեն լոկ բոլորտիքըդ Թափառող.

Խորքերուս մէջ խոր բովեր
Հուր–կղզերու ժայթքող վեր՝
Ցնցում համակ ու երերք,
Կը պատըռտին լայն փեռեկ,
Ու ծուխ–ամպեր բացմթեւ՝
Խեղդող հոգիս յարատեւ,
Կուրծքիս ներքե գլս ու գէն՝
Շանթի կայծեր կը նետեն.

Այս գեղեցիկ ափերուն լուռ–անցեալն հեռաւոր,
Որպէս գոյն գոյն ու որոշ բնանկար մ'ահագին,
Կայ պարզըւած իմ առջեւ փողփողումով մ'անասելոր,
Ա՜հ, թէ հընար մ'ըլլար, հա կուտայի կեանքս անոր գին,

Գանձերէդ, որ կը ցնծայ,
Կը բերէր այն ընծայ.
Քեզմէ բան մը փոխարէն
Չ'էր խնդրեր Չեբմորէն.
Մինթէ հայեր տարագիր՝
Երկրիդ եկած որդեգիր,
Չ'ե՞ն վայելեր կեանք մ'ազատ,
Ի՞նչ խնդրէի ալ՝ է զատ:

Բայց եթ՛ իղձերս հրաբորբոք, -- իղձե՛ր անհուն, անսահման, —
Ճակատագրին անողոք, բաղխած, փշրած կ'իյնան վար,
Կը սըրտնում ես հոգւոյս թեւեր շունչի մը նըման
Դէպի լոյսի աշխարհներն, — ամպ ծներու բնագաւառ.—

Հոն Աստուծոյ կանգնած գէմ,
Ջերմ եռանդով կ'աղօթեմ,
Ու կ'աղերսեմ արցունքով՝
Աստ Ձերքիդ ջատագով,
Քու ցո քերով ամ անթիւ,
Վառել գիշեր, շնորհել տիւ
Նեղոսիդ այս ափերուն,
Ժպտող ամառ ու գարուն:

Վերջին ձա՜յնս, ո՛վ իշխան պերճ... մրափ ալքն լին՝ հովանի,
Իցի՛, անձին պերճանքներդ, այդ կ'րղձամ լոկ ես ներսէս,
Թող՛ չ'օգուլին քեզ ամպեր, չէ՛, սիրոս կարի՞ կ'արփէի,
Ու քո՛ղ անեն սիրելքը քեզ Մեմփիսի Մեծ–Բուրգեր:

7 Յունվար 1901

ՔԻՐՈՍԱՆ

ԱՐԴԻ ԵՐՏԱՍԱՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

«Մեմոր»ի աշխատակից Պ. Հանրի Ֆուքիէ «Օրուան Հարցեր» վերնագրին տակ, զուարճալից ոճով լուրջ ուսումնասիրութիւն մը կը հրատարակէ յիշեալ թերթին մէջ «Արդի Երիտասարդութեան» վրայ:

Ցարդիկի յօդուածագիրը իր յօդուածին առաջին մասին մէջ, այժմու երիտասարդներուն անբարբարոյականութիւնը մատնանիշ կ'ընէ, ու կանգնի անոր պատճառին վրայ:

Պ. Հանրի Ֆուքիէ կ'ըսկսի այսպէս.

Արդի ուսանողները, երիտասարդները, կ'ըսէ նա, տխրադէմ են քիչ մը. իրողութիւն մ'է ասիկայ դժբաղդաբար: Այս իրողութիւնը ամեն մարդու, մանաւանդ որպէս անոնց աչքին կը զարնէ որ ինծի պէս Քառթիէ Լաթէնի մէջ երկար տարիներ ժամանակ անցուցեր են:

Երբ կ'ըսեմ թէ երիտասարդները զուարթ ըլլալու են, ըսել չեմ ուզեր թէ՝ զուարճութեանց եռանդ թող իյնան: Ասիկա պակաս չ'են թաղուր կար արդէն: Կարելի է զուարճութեանց համեստ իյնալ՝ առանց ուրախ ըլլալու: Իմ բաած զուարթութիւնս այն զուարթութիւնն է որ խաստաղոնները անգամ մ'ունին և զոր փիլիսոփաները առաքինութիւն մը կը համարին: Խաղաղ հոգւոյ և հանդարտ մտքի առաջին նշան եղող զուարթութիւն է որ երիտասարդներուն կուզեմ յանձնարարել:

Այս մասին ինչ որ ալ ըսենք անոնց՝ անօգուտ է: Բանաստեղծ, բարոյագէտ, դաստիարակ, կրօնաւոր կամ իմաստասէր, ամենքն ալ համամիտ են այս զուարթութեան և կուշեն որ անիկա անհատի մը երջանկութեան և ընկերական լաւ յարաբերութեանց էական պայմանն ըլլայ: Զայն գովելը աւելորդ է: Դժուարը սա է. ըսել թէ ինչու համար արդի սերունդը զայն կորսնցուցած ըլլալ կը թուի յաճախ:

* * *

Այս զուարթութիւնը երիտասարդ եղած ժամանակս ես ալ ունէի, և թէպէտ համեմատաբար աւելի խիստ էր անիկա ու շատ իմ մէջս, զգուշացայ որպէս զի երբ ծերանամ չ'արտասամ շատ ու չ'ծաղրոմ իմ այն մարդոցմէ որոնք միշտ անցեալը կը փնտռեն գովելու համար: Իր ժամանակակիցները գովող սեռակէն չ'եմ ես: Մեր երիտասարդներուն անբարբարոյութիւնը չ'եմ ուզեր գովել. կը մեղքնամ անոնց, կը ներեմ անոնց, և զմե՛զ, հայրերն ու նախահայրերն են որ կը մեղադրեմ: Անհական և երիտասարդական զուարթութեան աղբիւրը հոգւոյ խաղաղութեան և մտքի հանդարտութեան մէջ է:

Ռամկավարական գրութիւնը (ռեժիմ) սա եզրակացութեան յանգած է թէ՝ ամեն բանի մէջ գրաւ է առաւելութիւն շահողը: Կեանքի մէջ մտնող երիտասարդ մը, որչափ որ քիչ խորհի և քիչ ուշադրութիւն դարձնէ իր շուրջը անցածին վրայ, մէկ խօսք միայն ունի — եթէ հարուստ է, կուզէ հարստութիւնը աւելի շատցնել. եթէ հարուստ չ'է, կուզէ հարստանալ: Իր բոլոր կարողութիւններով կը ձգտի դէպ ի դրամը:

Դրամի համար այդ ծարաւը՝ այլասերեց է երիտասարդութեան: Հոգերու մէջ կը թողէ անփոփ մարդը. հարուստը հրապարու կ'ընէ և աղքատը՝ անձկոտ:

Որչափ որ յարաբերութիւնս քիչ է հիմա ուսանողներու հետ, բաւական ուսանողներ կը ճանչնամ հաստատելու համար թէ մտերմութիւնները, ընկերութիւնները ճաշակի, համակրանքի համեմատ չ'են ըլլար այժմ, այլ հարստութեան: Հիմակ դրամը՝ երիտասարդութիւնը խիստ և ծանր կերպով նուաճած է: Դժբաղդութիւն որ կը սորվին այսօր. մինչ հարստութեան ձեռք բերելու համար չ'է:

(Մնացեալը յաջորդով)

ՏԵՂԱԿԱՆ

Երէկ մեծ շքով ու հանդէսով տօնուեցաւ Ն. Բ. Խտիվի գահակալութեան 9դ. տարեդարձը: Էզպեքիէի Հասարակաց Պարտէզը արտասովոր կերպով լուսավառուած էր, Կառավարական պաշտօնատունները, [illegible], կարմիր դրօշակներով զարդարուած ու լուսավառուած էին:

Ամբողջ Գահիրէն վերջապէս կենդանութիւն առած էր ու ուրախութիւն կը տիրէր չորս դին, ամեն Եգիպտացու դէմքին վրայ:

Ն. Բ. Խտիվը ծնած է 1874 Յուլիս 14ին. և գահ բարձրացած է 1892 Յունվար 16ին, իր հօր Մահսիմէտ Թէվֆիք փաշայի մահուանէն 9 օր ետքը (Թէվֆիք փաշան մեռաւ 1892 Յունվար 7ին, ու այն ատեն Ն. Բ. Եւրոպա կը գտնուէր):

—Տեղւոյս Կառավարութիւնը Նոր Թանգարանին շինութեան այլ և այլ ծախքերու համար Պարտուց Սնտուկէն դրամ պահանջեր էր. այս վերջինը ընդունած է եղած առաջարկը, միայն թէ վերջնական որոշում մը մի քանի օրուան համար յետաձգած է:

Ինչպէս կը տեսնուի, Նոր Հնութեան Թանգարանին շինութեան և այլ ծախքերուն համար դրամ չ'ունենալու Կառավարութիւնը այս շէնքը ուր պիտի փոխադրուի (թերեւս այս տարի) կոչէր թանգարանին բոլոր հնութիւնները, իրենին հրաշակերտ մ'է որուն համար 300,000 ոսկի գումար մը ծախսուեցաւ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Յունվար 6 Թայմզին Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ՝ Բէքինի Տէրութեանց Ներկայացուցիչները, ո՛և է բացատրութիւն տալէ առաջ՝ հաւաքական յայտագրին ստորագրութիւնը պահանջեր են:

—Ռուսթէրի գործակալութեան հաւաստի աղբիւրներէ կը տեղեկանայ թէ Եուհ-Սիէն իշխանը Դեկտեմբեր 19ին գլխատուած է:

—Գերմանացիք Թիէն-Ձինի հիւսիսային արևմտեան կողմէն 45 խնձամանոց առեր են:

—Լի-Հունկ-Չանկ ծանր կերպով հիւանդացեր է նորէն:

—Կայսերական արքունիքը հրամայած է իր գործակատարներուն որ հաւաքական յայտագրին ստորագրութեան աշխատին, մինչև որ Տէրութեանց ներկայացուցիչները Չինաստանի յիշեալ յայտագրին մէջ առարկած կէտերը չ'չափաւորեն:

—Գերմանացիք 147 Չինացի բանտարկեր են Եուհի–Չինի մէջ:

ԼՐՏԵՍ ՄԸ Ի ԳԱՀԻՐԷ

«Արմէնիա»ի թղթակիցը կը գրէ.

«Օ. Կ. լրտեսը Բարիզու, Լոնտոնի, Մանչեսթէրի, և Լիվերբուլի Հայ գաղութները այցելել է վերջ Մարսիլիա եկաւ: Նորէն Բիրէ մեկնեցաւ նա, ուրկէ պիտի անցնի Եգիպտոս երթայ:

Այս պաշտօնը՝ Պոլիս վերադառնալ ուզող Հայերուն անունները, անցագրի [illegible] հետազօտել է:

Եւ ասոնք Պոլիս երթալնուն պէս կը ձերբակալուին ու կը բանտարկուին առանց գիտնալու թէ գրգռիչը ուրկէ է: Այս հրէշը՝ կինն ու զաւակները Եգիպտոս ձգած է: Հրատարակեցէք ասոնք, որպէսզի Աղեքսանդրիոյ և Գահիրէի մեր Հայրենակիցները զգուշանան»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

Վերջերս Վ. Մ. Թրքական Հայաստանը այցելելով վերադառնալէ վերջ, «Իրաւունք»ի մէջ կը գրէ: «Երկրաշարժէն ցընցուած բազմաթիւ հայուհիներ, իրենց գրեթէ մերկ զաւակներուն հետ ընկերացած, դուռէ ի դուռ պտտելով պատառ մը հաց կը մուրային: Հայերը չ'են կրնար կերակրել զանոնք, որովհետեւ շատ աղքատ են: Իսկ թուրքերը այս դժբաղդ հայուհիներուն պատիւնիդ ծախեցէք, կամ «կրօնափոխ եղէք, այն ատեն պէտք պէս կապրիք ձեր զաւակներուն հետ» կ'ըսեն. որոնց մասին կը պատասխանեն հայերը. «Մենք նախամեծար կը համարենք, Լուսաւորչի կրօնքին ու պապերուս օրէնքներուն հաւատարիմ մնալ և անօթութենէ մեռնիլ»:

Բաղեշի մէջ թշուառութիւնը աւելի շատ է, կ'ըսէ Վ. Մ.: Հայերը աղքատացած, անօթեցած, տկլած, ինչ ընելնին չ'են գիտեր: Հազիւ 12 տարեկան, երիտասարդ հայուհիները կը կորսնցնեն իրենց մայրը, մարդու ձգուածներ կը հագնին, և չորեքպատիկներուն ու բեռնակիրներուն նման կ'աշխատին կըտոր մը հաց ճարելու համար:

Եղոյցի հայերուն վիճակը աւելի ցաւալի է: Բոլոր ունեցածնին կորսնցուցած, անօթի ու մերկ մուրալու ելեր են: Հարկահաւաքները երբ որ գան, մեծ ուրախութիւն է իրենց համար, կուզեն մէկ անգամէն քանդուին լմննան:

Տիգրանակերտի մէջ, կը յարէ Վ. Մ. խումբ մը պանդուխտ հայ և հայուհիներ անօթի ծարաւ, բոկոտն, գլխիբաց փողոցները կը թափառին: Կա-

ռավարիչը՝ այս պանդուխտներուն ո՛չ կը թողու որ իրենց տեղերը երթան, ո՛չ ալ կը թողու որ արտասահման իրենց ազգականներուն քով երթան։ Կ. Պոլսէն գէպ ի իրենց երկիրը, Տիգրանակերտ աքսորեալ երկու ընտանիքներ Պօտուրում, ոճրագործներուն մէջ նետել տուած է։

Տեղույն առաջնորդական փոխանորդին միջամտութիւնը ո՛ և է արդիւնք չէ ունեցած, ու անոնք չկրնալով մինչև իրենց տեղը հասնելը ուտելիք տալու համար հարկաւոր ծախսը մէջտեղ չեն բերած, մեծ թշուառութեան մէջ կը գտնուին։ Նշանաւոր Սրբազանները թուրք պաշտօնեաներուն ձեռքէն չքաշածնին չէ՞ մնացեր»:

«Լ'Արմէնի»

ԲՐՕ ԱՐՄԷՆԻԱ
(Pro Arménia)

Ստացանք «Բրօ Արմէնիա»ի երրորդ թիւը հետևեալ բովանդակութեամբ։

Մեր ընթերցողներուն.—ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ։ Կիսամսեակ.—Բ. ԿԻՑԵԱՌ։ Նամակներ Տիգրանակերտէն ու Սասունէն։ Բիւրաեր ու Սուլթանը.—Թ.։ Արևելքէն լուրեր.—Բ. Կ.։ Թղթեր. Ուրֆայի կոտորածին տեղեկագիրը (Կապոյտ Գիրքէն արտատպուած).—ՖԷՅՄՈՐԻՍ։

Այս թիւն ալ առջի երկու թիւերուն նման խիստ շահեկան ու հետաքրքրական պարունակութիւն մ'ունի։ Հայուն վշտին թարգման է ան, ու անոր հոգւոյն հետ կը խօսի։

Ամէն Հայու բարոյական պարտականութիւնն է քաջալերել զայն ու մեծ զոհողութիւն մը չպահանջեր՝ անիկա Տարեկան բաժնեգինն է 10 ֆրանք։

Դիմել առ.

Mr PIERRE QUILLARD
10, Rue Nollet,
Paris

ԼՐԱՔԱՂ

«Լ'Արմէնի»ի Պոլսոյ թղթակիցը հետևեալը կը հաղորդէ յիշեալ թերթի տնօրէնին։

«Ցաւօք սրտի կ'իմացնեմ ձեր հօրեղբօր մահը, որ գեկտ. 2ին իր մահկանացուն կնքեց ի Բերա։

Մահազդներ չցրուեցան, հաւանականաբար, որովհետև ձեր ընտանեաց ազգանունը յիշելը, ապստամբութեան պէս բան մը նկատուած է թուրք պաշտօնէութեան կողմէն։ — Ցաւօք սրտի կը յիշատակեմ նոյնպէս, տաղանդաւոր երգչուհի՝ Տիկին Այվազեանի, և, Սարգիս էֆէնտի Համամճեանի մահը։

—Նշանաւոր հայ վիպասանուհի, Տիկին Տիւսաբ հիւանդ է. խիստ ծանր վիճակ մունի ու ազատելու յոյս չկայ։ —Մեծ գրագէտ, Ե. Տէմիրճիպաշեան երեք ամիսէ ի վեր հիւանդ պառկած է Ազգային Հիւանդանոցին մէջ, որուն հիւանդութիւնը նմանապէս շատ ծանր է և չափազանց յոգնութեան արգիւնք կ'ըսուի։»

ԱԶԴ

Շատերու կողմէ յայտնուած փափաքի մը գոհացում տալու և մեր ընթերցողներու գիւրութիւն մը ընծայելու նպատակով, այսուհետև մեր թերթը հասոյ պիտի ծախուի Շարա Ապտ-էլ-Ազիզի «կիզք» Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԵՐԶՆԿԱՑԵԱՆԻ խանութը ինչպէս նաև Գլոտ-Պէյ փողոցի ծայրը և թերթավաճառներու կայարանին մօտ ծխավաճառ Պ. ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԳԱՍԱՊԵԱՆԻ քով։

Ա Զ Դ

Կը ծախուի Տ. Կ. Երզնկացեանի խանութը ի Շարա Ապտ-էլ-Ազիզ։

ՕՐԱՑՈՅՑ
ՊԱՐԶ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ
1901 ՏԱՐՒՈՅ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՊԱՐԶ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Շրջակայ գիւղերէն եկած յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Դիմել վերոյիշեալ հասցէին։

Le Gérant J. MUNIER

Տպ. «Միութիւն». — Թ. Ս. Փափազեան

ՊԱՆԳ ԼԻՕՆԷԶ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ ԵԳԻՊՏՈՍԻ
Մ. ՍՕՍՕՅԵԱՆ

Լիօնի հանրածանօթ դրամատունը, այս անգամ ունեցաւ իր Եգիպտոսի գործակալն ալ, Տ. Մկրտիչ Սօսօյեան, որ իր հրապարակային ցոյց տուած պարկեշտ գործունէութեամբն ամենուս վստահութիւնը կը վայելէ։

Այս գործակալութիւնը, 11 Սեպտ. թիւ իրեն յանձնուած և Լիօնի քաղաքապետութենէն պաշտօնապէս վաւերացուած փոխանորդագրի համաձայն, պիտի կատարէ Պանգ Լիօնէզի միջոցաւ ամէն տեսակ դրամական և Քրէտի Ֆօնսիյէի, Վիլ տը Բարիի և Գաղղիական ամէն արժեթուղթերու գործողութիւններ, գանձումներ։ Ամսական չնչին գումարի մը խնայողութեամբ ձեռք կը բերուի քիչ ատենէն, պահեստի բաժնեթուղթ մը, վիճակահանութեամբ երաշխաւորուած։

Փափաքողները հաճին դիմել Նիւպարի վրայ փաստաբան Թարթարիի գրասենեակը։

Թղթակցութիւն և կամ դրամ ղրկել հետևեալ հասցէին.

Մ. ՍՕՍՕՅԵԱՆ
Ի ԳԱՀԻՐԷ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Պ. ՆԻԿՈԴԻՄՈՍ

Վերջերս հաստատուած ի Գահիրէ, Գաֆէ տը լա Պօրսի կից, Բ. յարկ, թիւ 9 գասիկինը։

Կը բժշկէ բերնի և ակռայի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։ Ազգասէրը ձրի կը դարմանէ ամէն օր, առաւօտեան ժամը 8էն 9։

ՊԷԼԱԵԱՆ-ՇԻՇՄԱՆԵԱՆ ԸՆԿ.
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐ
ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԻՆԱՆՑ
ԵՒ ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԴՊՐՈՑ

Ատէնիի մեծ պողոտային վրայ Տալիրայի Սանիյէի դիմացը, Ռաֆիկին ելեկտրական գործիներու վաճառատունը։

Վերջերս Ամերիկայէն հոս եկած հաստատուած ըլլալով կը յայտարարենք արդէն հասարակութեան թէ՝ պատրաստ ենք գոհացնել մեր գիմող Պատ. յաճախորդները, գործի մաքրութեան, գիներու չափաւորութեան և ճշդապահութեան կողմէն։

Մեր գործատեղւոյն մէջ կ'աւանդուին նաև ձևագիտութեան դասեր ամերիկեան ամենավերջին կատարելագործուած մեթոտով,

Մանրամասնութեանց համար դիմել մեր գործատեղին։

ՃԱՇԱՐԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ ԵՒ ԵՂԲ. ԴԱԶԱՆՃԵԱՆ
Շարա Ապտ-Սապահ
Նիւպ-Տէնվերսեյ դեղարանին դիմացը.

Օդասուն ու լուսաւոր գիրք. մաքուր ու վայելուչ սպաս. համեղ ու ախորժաբեր կերակուրներու զանազանութիւն, անխարդախ պատրաստութիւն. նոր ճաշացուցակ մը գիւրամատչելի գիներով առնա՛ Գաղանճեան եղբարց ճաշարանը։

Ով՛ որ կ'ուզէ, փորձի համար մէկ անգամ թող դիմէ, վստահ պէտք է ըլլայ թէ մշտակայ յաճախորդը պիտի գառնայ հայկական ճաշարանին։

ՏՊԱՐԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ
Ի ԳԱՀԻՐԷ
ԱՊՏԻՆ ՓՈՂՈՑ, ՄՈՒԳԱԹԹԱՄԻ ՃԻՇԴ ԴԻՄԱՑ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԹՈՒԳՈՄ Ս. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Այս նորակազմ տպարանին մէջ կը տպուին հայերէն ու եւրոպական լեզուաւ ամէն տեսակ հրատարակութիւններ, պարբերական թերթեր, յայտարարութիւններ, շրջաբերականներ, այցետոմսեր, մահազդեր, հարսանեաց հրաւիրագրեր, կանոնագիրներ, նամակագլուխներ, պահարաններ, հաշուեցուցակներ ևն.։

Յանձնարարութիւնները կը կատարուին փութով, ամենայն խնամով եւ ճաշակաւոր տպագրութեամբ:

ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ